

драх: Указ Президиума ВС СССР от 3 ноября 1978 года // Ведомости ВС СССР. – 1978. - № 45. – Ст. 735.

17. Про затвердження Положення про Державний комітет Української РСР по нагляду за безпечним веденням робіт в промисловості і гірничому нагляду: Постанова Ради Міністрів УРСР від 10 червня 1982 року № 327 // ЗП УРСР. – 1982. - № 6. – Ст. 61.
18. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1122.

Грицан О.А.

СТАНОВЛЕННЯ ПРАВОВОГО ІНСТИТУТУ КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ НАДР УРСР (1917-1991 р.р.)

В даній статті досліджено особливості організаційного забезпечення контрольної діяльності у сфері використання надр та їх охорони за умов входження України як союзної республіки до складу СРСР.

Ключові слова: гірничопромисловий нагляд, республіканський контроль.

Грыцан О.А.

СТАНОВЛЕНИЕ ПРАВОВОГО ИНСТИТУТА КОНТРОЛЯ ЗА ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ И ОХРАНОЙ НЕДР СССР (1917-1991р.р.)

В данной статье исследованы особенности организационного обеспечения контрольной деятельности в сфере использования недр и их охраны при условиях вхождения Украины как союзной республике в состав СССР.

Ключевые слова: горнопромышленный надзор, республиканский контроль.

Grytsan O.

THE PROCESS OF BECOMING OF LEGAL MODE OF CONTROL OF THE ENTRAILS OF THE EARTH USE AND PROTECTION IN UKRAINIAN SSR (1917-1991)

This article is devoted to investigation of some aspects of the historical development of legal mode of control of the entrails of the earth use and protection in Ukrainian SSR. The author of the article analyses the Ukrainian SSR legislation regarding this question.

Keywords: control, entrails of the earth, control of the entrails of the earth use and protection.

Загурський О.Б.

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНА ПОЛІТИКА НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ В ПЕРІОД ПОЛЬСЬКО- ЛИТОВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

УДК 323.2:343.1(091)

Період XIV-XV ст. характеризувався тим, що переважна більшість населення дуже добре знала норми і правові приписи Руської Правди, які традиційно ним вважалися обов'язковими; лише з розвитком власне литовсько-руського і польсько-литовського права (Статуту 1529, 1566, 1588 рр. та ін. акти) значення Руської Правди поступово зменшується.

Не дивлячись на те, що проблеми кримінально-процесуального законодавства, кримінального судочинства, судової системи на українських землях за часів їх перебування у складі Литви, Польщі, Речі Посполитої неодноразово досліджувалися в різних її аспектах, проблеми кримінально-процесуальної політики в період багато в чому залишається недостатньо вивченою.

Окремими аспектами даної проблеми цікавилися А.О. Губик, П. Музиченко, В.Т. Маляренко, М.В. Ксотицький, Я. Падох, А. Яковлів та ін. У більш загальному плані цих питань торкалися П. Дігтяр, В.С. Кульчицький, О. Кузьминець, В. Калиновський, Лашенко Р.М., І. Усенко, В. Чехович та деякі інші вчені.

Недостатньо висвітленими аспектами розглядуваної проблеми на даний момент є особливості формування і розвитку кримінально-процесуальної політики на українських землях в період Польсько-Литовської доби.

Новизна статті полягає у визначенні й оцінці історичних передумов, основних чинників та особливостей формування кримінально-процесуальної політики на українських землях за часів їх перебування у складі Литви, Польщі, Речі Посполитої.

У 1340 р. польський король Казимир III Великий по смерті Юрія II Тройденевича рушив на Галичину, здобув Львів і встановив там свою владу. Цього ж року, після смерті останнього Короля Галицько-Волинської держави Юрія II Болеслава його зять Люберт (Дмитро) був обраний Князем Галицько-Волинської держави. До своєї смерті (1385 р.) він вів боротьбу за землі Галицько-Волинської держави з Польщею та Угорщиною, але відновити державу не зміг [1, с. 45].

Другий син Великого князя Литовського Гедиміна Ольгерд (Альгердас) захопив чернігівсько-сіверську землю, Переяславщину. При Ольгердові Литовська держава охоплювала: Білу Русь (Полоцьке, Мінське і Смоленське князівства), Чорну Русь (Гродненська і Мінські губернії), Червону Русь (Полісся, Східна Волинь – Володимир і Луцьк, Поділля), і Україну (Київське, Переяславське, Чернігівське і Сіверське князівства), що становило майже половину земель Київської Русі і більшість земель Білорусії, притому, що литовські землі і їх населення становили лише 1/10, в той час, як українські землі становили 9/10 всієї території новоутвореної Литовської держави [2, с. 80].

У другій половині XIV ст. більшість українських земель була приєднана до складу нової федеративної держави – Великого князівства Литовського, Руського та Жемайтійського (офіційна назва держави з 1398 р.), яка територіально розташовувалася (від Балтійського моря до Чорного, від Західного Бугу до Оки) [3, с. 54; 4, с. 80].

Литовські князі не зазнавали опору місцевого населення, і це, на нашу думку, пояснюється цілим рядом причин:

зберігався незмінний місцеве самоуправління і правові норми;

офіційною мовою була визнана українсько-білоруська;

запозичувалася місцева система організації адміністрації, суду і податкової, а також назви посадових осіб Київської Русі;

м. Луцьк було визнано другою резиденцією Великого князівства Литовського.

У 1349 році Казимир вдруге напав на Галичину і приєднав її до Польського королівства, взявши титул "Пан королівства Руського". У 1366 році після тривалої польсько-литовської боротьби за Галичину і Волинь уся Галичина і Західна Волинь (Хелм і Белз) остаточно відійшли до Польського королівства, внаслідок чого польське завоювання охопило територію близько 52. тис км² з населенням понад 200 тис., що збільшило територію Польщі майже у 1,5 рази [5, с. 125].

Водночас землі Північної Буковини, що раніше перебували у складі Галицько-Волинського князівства, перейшли під владу Угорщини, а з 1359 р. потрапили у залежність від Молдовського князівства. Закарпаття, заселене, здебільшого, східнослов'янським плем'ям білих хорватів у X-XI ст. входило до складу Київської Русі; наприкінці XI ст. його захопила Угорщина і в XIII ст. угорські феодалі, підтримувані католицькою церквою і німецькими імператорами, остаточно утвердилися у Закарпатті.

У січні 1569 р. польський король Сигізмунд Август скликав у Люблінні загальнодержавний сейм, на якому було укладено Люблінську унію про створення з Польського королівства і Великого князівства Литовського єдиної держави – Речі Посполитої – зі спільними органами влади і управління (на спільному Сеймі і Сенаті обирався король, якого проголошували Великим князем), єдиною грошовою і податковою системою та єдиною зовнішньою політикою.

Щоправда, Литва ще зберігала певну автономію: місцеве самоврядування, систему судочинства і право. Основні принципи кримінально-процесуального права, закладені у "Руській Правді", були чинними на українських, білоруських, а почасти й на литовських землях. Принципи українського права не раз були стверджені великими князями литовськими через уставні грамоти-привілеї.

Так за Волинським привілеєм в адміністрації і судах зберігалася українська мова. А це у свою чергу означало те, що на територію України поширювалася дія кримінально-процесуального законодавства Польщі, хоча продовжувало діяти українське чи литовсько-руське право.

На думку, Р.М. Лашенка ”одною з самих визначних сил, яка сприяла зросту на Литві і взагалі в Литовській державі української культури, було власне національне українське право, стародавні народні правничі звичаї. Майже весь період з кінця XIV аж до XVI в. був періодом панування у державі Литовській народного звичаєвого руського ”права”, норми якого прикладалися до життя не тільки виключно на етнографічних українських і білоруських територіях, але навіть і на самій Литві” [6, с. 180].

Українське право було чинним у своїй давній, звиклій зовнішній формі, а саме – на ”руській” тобто українсько-білоруській мові. Ставлення влади до українського права й мови базувалося на принципі: ”Старовини не рухати, новини не вводити”, тому природній розвиток українського права довший час відбувався вільно, без жодної затримки.

У зв’язку з цим М.В. Костицький слушно зауважує про те, що ”порядок вирішення кримінальних спорів, передбачених Руською Правдою знайшов продовження у Литовських статутах (1529, 1566, 1588 pp.) тобто звичаєве право Київської Русі діяло і в Українсько-Литовській державі (не дивлячись на польсько-литовську Люблінську унію 1569 р)” [6, с. 28].

Джерелами кримінально-процесуальної політики на українських землях даного періоду були звичаї, міждержавні договори, привілейні грамоти та збірники законів. З кінця XIV. ст. почала розвиватися законодавча діяльність литовських князів, які видавали привілеї (з лат. ”privata” – приватний закон), які стосувалися спершу окремих осіб чи питань і у письмовій формі підтверджували вже існуючі порядки і форми, а згодом почали видаватися групам осіб і навіть станам.

На думку Т.В. Демченка ”... історія литовсько-руського права, оскільки вона знаходить свій вираз в литовсько-руському законодавстві, характеризується надзвичайним розвитком привілеїв. Пануючим типом закону є ”привілеї”, в котрих підтверджуються норми звичаєвого права, які почасти вже існують, почасти ж утворюють нові, надаються нові права і вольності” [7, с. 103].

Привілейними грамотами князь надавав окремим особам, містам або станам привілеї або імунітети, звільняючи їх від юрисдикції державного суду, а з часом – з наданням і права на суд над місцевим населенням. Такі привілеї називалися пільгові. Крім того, діяли ще так звані обласні привілеї, які містили норми кримінального і кримінально-процесуального права.

Кримінально-процесуальна політика характеризувалася залежністю суду від адміністрації – майже до кінця XIV ст. суд і судочинство в тій частині України, що входила до складу Великого князівства Литовського, були подібні до суду і судочинства Київської Русі.

До системи судів входили:

великокнязівський суд – вся повнота влади судової влади належала Великому князю;

територіальні суди – обласні, суди намісника, вищою інстанцією для них був суд воєводи;

доменіальні суди – суди магнатів та шляхти над селянством. Доменіальні суди були узаконені привілеєм 1457 р., а Судебник Казимира 1468 р. врегулював їх компетенцію; ці суди отримували від князя грамоти на право здійснення судочинства;

копні (громадські, общинні) суди – подібні до общинних судів Київської Русі [8, с. 30].

Право на існування копних судів було оформлено законодавчо III Литовським Статутом 1588 р. (Розділ IV, артикул 9), яким вони за своїми функціями і самостійністю прирівнювалися до інших урядових судів. Саме в копному судочинстві збереглося чимало рис, характерних для судової діяльності громад періоду Давньоруської держави [9, с. 115].

М.В. Костицький вважає, що ”в Карпатах та Прикарпатті суди громад були такими:

1) суди – віча, від часів незалежної Галицької Русі”;

2) зборові – копні суди, які появляються в XVI ст. Причина їх створення – віддаленість сіл від адміністративних центрів. В Галичині вони називаються зборові, на Україні – копні. Зборовий суд характеризувався:

а) особливою формою скликання і проведення (проводилися 2 рази на рік);

б) участю всіх дорослих чоловіків, а часто і жінок і дітей;

в) широкою компетенцією [10, с. 29].

На думку В.Т. Маляренка ”деякі особливості мав процес розгляду справ у так званих копних судах (судах громад), діяльність яких здійснювалася в українських землях за часів їх перебування у складі Литви і Польщі” [11, с. 59].

Після виявлення злочину у копних округах мешканці найближчих поселень – ”гаряча копа” – повинні були вжити заходів для відшукування злочинця, здійснювати обшуки, опитувати потерпілих і очевидців. Для розгляду справи збиралася ”велика копа” – усі ”мужі” з представників сіл копного округу, а для виконання вироку збиралася третя – ”завита копа” (”завити” означало ”закінчити”).

Таким чином, характерним для копного судочинства є те, що в ньому в одній особі поєднувалися суд і слідчий орган.

У середині XVI ст. було проведено судову реформу. У 1564 р. на Бельському сеймі під тиском шляхти магнати зреклися своїх привілеїв у сфері судочинства. За статутом 1566 р. Литва і руські землі були поділені на 30

судових повітів. У кожному повітовому місті були три судові установи: земські, гродські (замкові) і підкоморні суди. Особливо варто зазначити про те, що гродські (замкові) суди розглядали кримінальні справи щодо найтяжчих злочинів усіх вільних людей в разі затримання злочинця на місці вчинення злочину, а також виконували вироки і рішення інших судів.

На думку Т.І. Боднарук, "у Великому князівстві Литовському збереглися давні традиції місцевого управління, які зазнали певних змін лише із скасуванням удільної системи (XV ст.). Відповідно збереглася і система правового регулювання суспільних відносин" [12, с. 68].

На думку В.Ф. Бойка, "у містах, де діяло магдебурзьке право, судові справи розглядалися судовою колегією, яка складалася з в'їта і лавників. Їх юрисдикція поширювалася на міщан" [13, с. 40]. На нашу думку, у самоврядних містах судові функції здійснювали магістрати і ратуші. Найтяжчі кримінальні справи (вбивство, замах на життя шляхтича, зґвалтування, розбій, підпал) розглядала магістратська Рада з міським староствою. У ратушах судові справи розглядали в'їт або бургомістр під головуванням міського старости.

Крім того на українських землях існували церковні суди з досить вагомою компетенцією, як в свою чергу поділялися на: церковні духовні, церковні доменальні (розглядали дрібні кримінальні справи) та монастирські суди.

У цілому правова система, яка склалася внаслідок перебування українських земель у складі кількох сусідніх держав, поєднувала в собі місцеве звичаєве право українських земель, яке тривалий час діяло поряд з нормами писаного права, та нормативні акти Польського королівства і Великого князівства Литовського. Польське право не становило єдиної кодифікаційної системи, натомість створювалися збірки, які охоплювали видані раніше статuti і конституції та норми звичаєвого права, особливо значення набули Генрікові статuti 1572 р.

К.С. Ліванцев вважає, що "в середині XIV ст. у Польщі з'являється нове законодавство у вигляді Вислицького і Петриківського статутів, оскільки чинне до того часу звичаєве право, уособлене "Польською Правдою", вже не стало відповідати суттєво зміненим умовам суспільного й економічного життя. А до Вислицького статуту увійшли норми, до яких належали так звані "преюдики", тобто такі судові рішення, які визнавалися зразковими і мали характер прецеденту, оскільки цих приписів і повинні були у подальшій своїй діяльності дотримуватися суди" [14, с. 246].

На відміну, у Великому князівстві Литовському при здійсненні судочинства керувалися статутами, збірниками магдебурзького права. До

того ж, було здійснено дві кодифікації – Судебник Великого князя Казимира 1468 р. та 3 Литовські статuti 1529, 1566 і 1588 рр., і навіть після Люблінської унії 1569 р. на українських землях, крім Галичини, продовжували діяти обласні привілеї і Литовські статuti, а не польське право.

Судебник Великого князя Казимира був укладений урядовцями-правниками великокнязівської канцелярії і затверджений на провінційному Сеймі у Вільні (Вільнюсі) 1468 р. Деякі автори вважають, що "Судебник Великого князя Казимира 1468 р., який слід вважати першим збірником литовського кримінально-процесуального права" [15, с. 65].

Він містив деякі запозичення з Руської Правди, звичаєвого права, привілеїв, інших законодавчих актів та складався з 25 статей, закріплюючи в свою чергу норми судового права і порядку здійснення панського суду над селянами.

Але найбільш докладно наприкінці зазначеного періоду питання кримінально-процесуальної політики вирішувалися у I Литовському Статуті (Старому) 1529 р. Статут ґрунтувався на нормах Руської Правди, звичаєвого (українського, білоруського і литовського) права, окремих положеннях польських і німецьких судебників, в тому числі Саксонського Зеркала. Статут складався з XIII розділів 264 артикулів (статей), окремий VII розділ був присвячений організації суду і судового процесу [16, с. 72-83].

Внаслідок невдоволення шляхти I Литовським Статутом у 1544 р. на Сеймі постало питання про його перегляд. Статут було затверджено Вальним сеймом 1554 р., але він набрав чинності лише з 1566 р. А оскільки ця редакція з'явилася внаслідок домагання волинської шляхти, яка виступала за злуку з Польщею, він називається – Волинським. За рівнем кодифікаційної техніки він перевершував I Статут і поділявся на 14 розділів і 367 артикулів і також містив процесуальні норми [17, с. 16].

Після Люблінської унії 1569 р. постала потреба узгодження литовського законодавства з польським. Було розроблено III Литовський Статут (Новий), який був затверджений привілеєм Сигізмунда III у 1588 р. і поширювався на всю Річ Посполиту, щоправда, у приєднаних до Польського королівства Київському, Волинському і Брацлавському воєводствах діяв II Статут Литовський [18, с. 123].

Після прийняття III Литовського статуту він стає джерелом права в усіх українських землях і діяв там як найавторитетніше джерело права протягом багатьох років [19, с. 271]. III Литовський Статут складався з 14 розділів і 488 артикулів і детально регламентував порядок судочинства і діяв в Україні, зокрема на Полтавщині і Чернігівщині, аж до першої чверті XIX ст. [20 с. 76].

На думку П.Л. Фріса, ” останній литовський статут діяв і на захоплених Росією територіях Київщини, Поділля, Волині та Брацлавщини до 1840 р. Литовські статuti використовували поточне законодавство, судові постанови, німецьке, польське, римське право та звичаєве право України, Литви, Польщі” [1 , с. 46].

У цих документах було продовжено вирішення завдань кримінально-процесуальної політики, які формувалися панівним класом. Законодавство цієї доби приділяло значну увагу питанням слідства і судового розгляду. Процесуальне право фактично не розмежовувало цивільні і кримінальні справи, причому на українських землях тривалий час зберігався обвинувально-змагальний процес – судове провадження розпочиналося за заявою зацікавленої сторони (потерпілого або його родичів), увесь процес мав позовний характер – позивач повинен був самостійно зібрати усі докази, пред’явити їх суду і підтримувати обвинувачення, і на будь-якій стадії процесу він міг відмовитися від обвинувачення або укласти мирову угоду.

Проте відносно найтяжчих злочинів, зокрема державних і проти церкви, слідство і судовий були обов’язковими, незалежно від заяви сторони, що передбачав вже II Статут. До того ж, таке провадження мало деякі елементи слідчого (інквізиційного) процесу – донесення, катування, таємниця судочинства.

Аналіз еволюції судочинства на українських землях в XIV- XVI ст. показує такі позитивні риси цього розвитку: поступове відокремлення судової влади від адміністративної; спроба розмежування компетенції суду за колом справ; початок процесу формування інститут професійних суддів; вихід на перший план здійснення правосуддя, а не одержання судової платні; початок відокремлення карного процесу від цивільного; становлення обов’язкового попереднього слідства в кримінальних справах, збору доказів та проведення слідства, що стає невід’ємною функцією посадових осіб, а не сторін; встановлення письмового порядку виклику відповідача до суду і ведення судових книг, в які записувалися вимоги позивача і судові рішення, що стало важливим кроком у наведенні порядку в судочинстві і позитивно впливало на подальший розвиток [21, с. 135].

У цілому обсяг процесуальних повноважень сторін був доволі значним, але залежав від того, у якому суді розглядалася справа, від класової і станової приналежності сторін. Представниками сторін на суді могли бути спершу прокуратори (речники) а згодом професійні адвокати, які перебували при судах, а в деяких справах їх участь була навіть обов’язковою, їх послуги були платними.

Центральною у судовому процесі була "розмова сторін" тобто процедура словесних змагань сторін. Якщо обвинувачений не з'являвся на суд, то за I Литовським Статутом суддя міг винести вирок заочно, а за II Литовським Статутом – лише після триразової неявки; за неявку з неповажних причин обвинувачений сплачував штраф.

За теорією формальних доказів судові докази поділялися на досконалі ("повні") і недосконалі ("неповні"). Кількість і якість доказів встановлювалася для кожної категорії справ. Литовські Статути передбачали як докази: власне зізнання (для здобуття якого іноді застосовувалися тортури – били різками, припікали вогнем); показання свідків; речові докази ("поличне"); письмові документи; присягу; характеристику підсудного "добрими людьми" [22, с. 126].

Свідчили під присягою, в той же час, показання шляхтича вважалися значимішими за показання простолюдина. Так, присяга шляхтича визнавалася "доводом", тобто безсумнівним доказом. Якщо не було свідків злочину або його не було спіймано на гарячому, він міг очиститись присягою; якщо він обвинувачувався вдруге – очищався присягою 2 свідків, а втретє – 6 свідків. І лише після такої процедури винного шляхтича можна було судити, причому лише у державному суді, куди шляхтича викликали позовами.

Найпоширенішими доказами були показання свідків, до того ж, присяга і клятва були додатковими доказами. Литовські Статути визначали коло осіб, які могли бути свідками, – не могли бути свідками раніше засуджені за тяжкі злочини; слуги – проти своїх панів; співучасники злочинів; душевнохворі та ін.; найвірогіднішими вважалися свідчення духовенства. Практикувалося і попереднє слідство, яке здійснювалося державними особами – старостами, їх намісниками, замковими суддями, які виїздили на місце злочину, допитували свідків і підозрюваних, записували їх показання і передавали до суду. На попередньому слідстві були присутні поняті – 2 варті довіри шляхтича.

Таким чином, кримінально-процесуальна політика на українських землях оформилася на основі поєднання місцевого звичаєвого права українських земель, яке тривалий час діяло поряд з нормами писаного права та нормативних актів Польського королівства і Великого князівства Литовського – судебників, статутів, сеймових постанов, привілеїв тощо. Усі 3 Литовські Статути – це збірники високорозвинутого права, найбільш досконалі збірники європейських кодексів законів, оскільки до складу комісій по їх розробці включалися чужоземні доктори права.

На нашу думку, кримінально-процесуальну політику Речі Посполитої в певній мірі необхідно розглядати як кримінально-процесуальну політику України.

1. Фріс П.Л. Нарис історії кримінально-правової політики України: Монографія / За заг. ред. М.В. Костицького. – К.: Атіка, 2005. – 124 с.
2. Леонтович Ф.И. Очерки истории Литовско-Русского права: Образование территории Литовского государства. – СПб.: Тип. В.С. Балашева, 1894. – 324 с.
3. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: Курс лекцій: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1999. – 278 с.
4. Шабульдо Ф.М. Включення Київського князівства до складу Литовської держави у другій половині XIV ст. // Український історичний журнал. – 1973. – № 6. – С. 80-87.
5. Бардах Ю., Леснодорский Б., Пистрачак М. История государства и права Польши. – М., 1980. – 324 с.
6. Лашенко Р.М. Лекції з історії українського права. – Ч. 2. Литовсько-польська доба [Прага: Український університет, 1923-1924]. – К.: Україна, 1998. – 254 с.
7. Демченко Т.В. Наказание по Литовскому Статуту в его трех редакциях (1529, 1566 и 1588 гг.). – Ч.1. – К.: Тип. ун-та Св. Владимира, 1899. – 253 с.
8. Яковлів А. Околиці (округи) копних судів XVI – XVIII ст. на Україні // Життя і право (Львів). – 1929. – Ч. 1. – С. 23-46.
9. Губик А.О. Копні суди на українських землях у XIV-XVI ст. // Український історичний журнал. – 1990. – № 10. – С. 110-120.
10. Костицький М.В. Відновне правосуддя в контексті правової політики в Україні // Матеріали Міжнародної конференції "Формування української моделі відновного правосуддя" (м. Київ, 10-11.02.2005 р.). – К., 2005. – С. 26-31.
11. Маляренко В.Т. Перебудова кримінального процесу України в контексті європейських стандартів: Монографія. – К., Юрінком Інтер, 2005. – 512 с.
12. Боднарук Т.І. Західно-руське право: дослідники і дослідження / Відп. ред. І.Б. Усенко. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – 2000. – 168 с.
13. Верховний Суд України: історія і сьогодення, портрети й події / За заг. ред. В.Ф. Бойка. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2001. – 324 с.
14. Ливанцев К.Е. История государства и права феодальной Польши XIII-XIV вв. – Л.: Изд-во Ленинградского ун-та, 1958. – 362 с.
15. Кузьминець О, Калиновський В., Дігтяр П. Історія держави і права України. – К.: Україна, 2000. – 429 с.
16. Статут Великого князства Литовського 1529 года. – Минск: Изд-во АН БССР, 1960. – 187 с.
17. Сурилов А.В. Общественно-политический строй Великого княжества Литовского. – Кишинев: Кишиневский гос. ун-т, 1961. – 215 с.
18. Усенко І., Чехович В. Литовські статuti // Українське державотворення: невitreбуваний потенціал: Словник-довідник / За ред. О.М. Мироненка. – К.: Либідь, 1997. – 271 с.
19. Третий Литовский статут 1588 года: Сб. статей. – Вильнюс, 1989. – 213 с.
20. Кульницький В.С. Третій Литовський Статут на Україні // Український календар (Варшава). – 1978. – 189 с.
21. Суд і судочинство на українських землях у XIV-XVI ст. / За заг. ред. П. Музиченка. – Одеса: Астропринт, 2000. – 245 с.

22. Падох Я. Суди і судовий процес Старої України. – Нью-Йорк – Львів, 1990. – 178 с.

Загурський О.Б.

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНА ПОЛІТИКА НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ В ПЕРІОД ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

В даній статті дається визначення і оцінка історичних передумов, основних чинників та особливостей формування кримінально-процесуальної політики на українських землях за часів їх перебування у складі Литви, Польщі, Речі Посполитої.

Ключові слова: звичаї, міждержавні договори, привілейні грамоти та збірники законів, Судебник Великого князя Казимира та Литовські статuti.

Загурский А.Б.

УГОЛОВНО-ПРОЦЕССУАЛЬНАЯ ПОЛИТИКА НА УКРАИНСКИХ ЗЕМЛЯХ В ПЕРИОД ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОГО ГОСУДАРСТВА

В данной статье дается определение и оценка исторических предпосылок, основных факторов и особенностей формирования уголовно-процессуальной политики украинских земель во время их нахождения в составе Литвы, Польши, Речи Посполитой.

Ключевые слова: обычаи, межгосударственные договоры, привилейные грамоты и сборники законов, Судебник Великого князя Казимира и Литовские статuty.

Zahurskyi O.B.

CRIMINAL PROCEDURAL POLICY ON UKRAINIAN LANDS DURING POLISH-LITHUANIAN COMMONWEALTH

The article is dedicated to the analysis of the criminal procedural policy on Ukrainian lands during the Polish-Lithuanian Commonwealth. The evolution of justice in Ukrainian lands in XIV-XVI centuries is analyzed. The definition and assessment of historical conditions is made, key factors and the features of criminal procedure policy in Ukrainian lands during that period of time are underlined.

Keywords: criminal procedural policy, Polish-Lithuanian Commonwealth.

Кошеваров В.П.

ІСТОРІЯ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В СФЕРІ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ

УДК 341.16:323(091)

Дослідження історії політики Європейського Союзу у сфері боротьби зі злочинністю є актуальним з точки зору адаптації відповідної політики України до стандартів Європейського Союзу в контексті євроінтеграційних прагнень нашої держави. Джерельна база такого роду дослідження представлена роботами зарубіжних і вітчизняних науковців Гердегена М., Дейвіс К., Четверікова А., Жупанова А., Потьомкіної О., Качки Т. тощо.